

Mye innsikt – lite innsats

En analyse av gapet mellom problemforståelse og foreslåtte tiltak i regjeringens Naturmelding.

Naturvernforbundet

Punkt 1: Villrein

Slik beskriver regjeringen problemet

Villrein er en norsk ansvarsart, rødlistet som nær truet, og er nevnt 80 ganger i naturmeldinga. Nesten hele den europeiske bestanden fjellrein lever i Norge.

Dette fikk vi av tiltak i naturmeldinga

Svært lite. Regjeringen vil melde inn villreinområdene som verneområder. Men sier i Villreinmeldinga: greit med energiutbygging, mineralleting og hyttebygging i villreinområder “hvis man tar hensyn til villrein”.

Dette kunne lett vært gjort, for eksempel

Hva med forbud mot nye inngrep i villreinområdene?

Punkt 2: Havvern

Slik beskriver regjeringen problemet

Regjeringen har lovet i naturavtalen, i Havpanelet og i siste Havforvaltningsplan at man stiller seg bak det globale målet om å verne eller annen effektiv arealbevaring til 30 prosent av havområdene. Norge skal komme med bidrag til dette.

Dette fikk vi av tiltak i naturmeldinga

Svært lite. Regjeringen sier Norge ikke har nok oversikt ennå til å verne mer av havet, men jobber med saken. Vi noterer at de mener å ha nok kunnskap til å åpne opp for gruvedrift, oljeleting, havvind, tråling og gruveslamdumping på havbunnen.

Dette kunne lett vært gjort, for eksempel

Verne 30 prosent av naturarealene i Norge, representativt fordelt på ulike naturtyper på land og i havet, innen 2030.

Punkt 3: Oppdrett

Slik beskriver regjeringen problemet

Regjeringen varsler at de vil se nærmere på hvordan rammene for akvakultur og landbruket kan vris i mer klima- og miljøvennlig retning.

Dette fikk vi av tiltak i naturmeldinga

Ingen nye tiltak.

Dette kunne lett vært gjort, for eksempel

Gi rammer for at oppdrett kan drives med null lus, null rømming, null avfall og kjemikaler på avveie og stille krav om at anlegg ikke får legges i viktige natur- og friluftsområder på land eller i sjø.

Punkt 4: Sjøfugl

Slik beskriver regjeringen problemet

For mange sjøfuglarter er bestandsutviklingen negativ og kritisk. Mange sjøfugler var på Rødlista for 2015 og fortsatt på Rødlista i 2021.

Dette fikk vi av tiltak i naturmeldinga

“Ved stortingsbehandlingen av forrige handlingsplan for naturmangfold Meld. St. 14 (2015–2016) Natur for livet, ble det gjort et anmodningsvedtak om å utarbeide en handlingsplan for sjøfugl. En slik handlingsplan er under utarbeidelse.” En rekke stortingsmeldinger gjennom ti år sier det samme.

Dette kunne lett vært gjort, for eksempel

Iverksette handlingsplanen for sjøfugl med mål om å styrke de trua artene spesielt.

Punkt 5: Vassdrag

Slik beskriver regjeringen problemet

Vannkraftreguleringer påvirker vassdrag over hele landet, og de oppnår dermed ikke god miljøtilstand. Flere av de gamle anleggene har ikke moderne miljøvilkår som miljøbasert vannføring eller velfungerende fiskepassasjer.

Dette fikk vi av tiltak

Regjeringen foreslår utbygging av “skånsom” vannkraft i verna vassdrag der det kan virke flomforebyggende. Store dammer, fiskekuttende turbiner og elver i tunneller hjelper ikke fisk og elvenatur.

Dette kunne lett vært gjort, for eksempel

Gi vernede vassdrag sterkere vern også mot andre trusler enn kraftutbygging, og samtidig gi krav til kraftselskapene om toveis fiskepassasje og gjenetablering av vandrende fiskestammer i flere vassdrag.

Punkt 6: Bit-for-bit-nedbygging

Slik beskriver regjeringen problemet

Regjeringen innrømmer at det mangler oversikt over arealbruken, og at det er utfordringer med å ivareta natur og klima tilstrekkelig i planprosessene.

Dette fikk vi av tiltak i naturmeldinga

Arbeide for å stoppe tapet av viktige naturarealer gjennom bedre å sette det lokale selvstyret i stand til dette: legge til rette for arealregnskap og styrke kompetanse og veiledning om natur til kommunene.

Dette kunne lett vært gjort, for eksempel

Kreve uavhengige naturkartlegginger i forkant av utbygginger. Lovfeste krav om at arealplaner eldre enn ti år skal planvaskes. Styrke statsforvalterens innsigelsesrett og tilbakeføre klageavgjørelsesmyndigheten til Klima- og miljødepartementet.

Punkt 7: Penger til natur

Slik beskriver regjeringen problemet

“Norge bidrar til å nå det globale målet på 200 milliarder amerikanske dollar gjennom arbeidet som gjøres for naturmangfold, både i Norge og i utlandet.”

Dette fikk vi av tiltak i naturmeldinga

Statsbudsjett 2025: stort kutt i Natursatsordningen (frivillig ordninger der alle kommuner kan søke midler til å gjøre lokale tiltak for naturmangfoldet).

Dette kunne lett vært gjort, for eksempel

Styrke Natursats-programmet, som gulrot for kommuner som vil gjennomføre revisjon av kommuneplanen og andre grep for å stanse tapet av naturmangfold.

Punkt 8: Skog

Slik beskriver regjeringen problemet

“Regjeringen vil: videreføre igangsatte verneprosesser knyttet til skogvern (...).”

Dette fikk vi av tiltak i naturmeldinga

Kutt i 450 millioner til skogvern i statsbudsjettet for 2025.

Dette kunne lett vært gjort, for eksempel

Øke istedenfor å kutte skogvernbevilgningen. Innføre et forbud mot at naturskog – skogene etablert før krigen – ikke hogges før de er registrert, og registreringene er dokumenterte og etterprøvbare.

Punkt 9: Bærekraftig jakt og fiske

Slik beskriver regjeringen problemet

Regjeringen vil fortsatt legge til rette for bærekraftig høsting av viltlevende arter ut fra føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystembasert tilnærming.

Dette fikk vi av tiltak i naturmeldinga

Ny viltlov fortsetter med jakt på arter vi mangler gode bestandsdata på. De opprettholder i tillegg skuddpremieordninger, fellefangst, levendefangst av jerv og gaupe og skyting av gråtrost og ekorn.

Dette kunne lett vært gjort, for eksempel

Istedenfor å nevne “bærekraftig bruk” mer enn vern i handlingsplanen, i hvert fall styrke skjøtselsplaner, oppsyn og restaurering av natur i alle verneområder. Stoppe bunntroling i marine verneområder.

Punkt 10: Oslofjorden

Slik beskriver regjeringen problemet

“Tilstanden for miljøet i Oslofjorden er svært alvorlig. Regjeringen er i gang med et krafttak for Oslofjorden for å gjenopprette god miljøtilstand i fjorden, med et særlig fokus på de største påvirkningsfaktorene, avløp, jordbruk og fiskeri.”

Dette fikk vi av tiltak i naturmeldinga

Regjeringen vil “følge opp tiltaksplanen for Oslofjorden”. Denne er såvidt vi vet fulgt av minimalt med ressurser til nye tiltak.

Dette kunne lett vært gjort, for eksempel

Innføre et par-tre store nullfiskeområder i Oslofjorden slik Fiskeridirektoratet har utredet og Miljødirektoratet anbefaler. Sette fart på bedre kommunal rensing gjennom å sette av minst 10 milliarder i rensestøtte og gi kommunene rentefrie lån.

Naturvernforbundet